

Millaista tietoa tarvitaan toimintakyvystä ja kuntoutuksesta kuntoutuksen/kuntoutuspalvelujen kehittämisen ja johtamisen tueksi

Virpi Heikkinen

vastuualuejohtaja

Avokuntoutus, Pirkanmaan hyvinvointialue

17.3.2023 Webinaari Toimintakyvyn mittaaminen ja toimintakykytiedon hyödyntäminen

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Mitä on kuntoutus Pirkanmaalla?

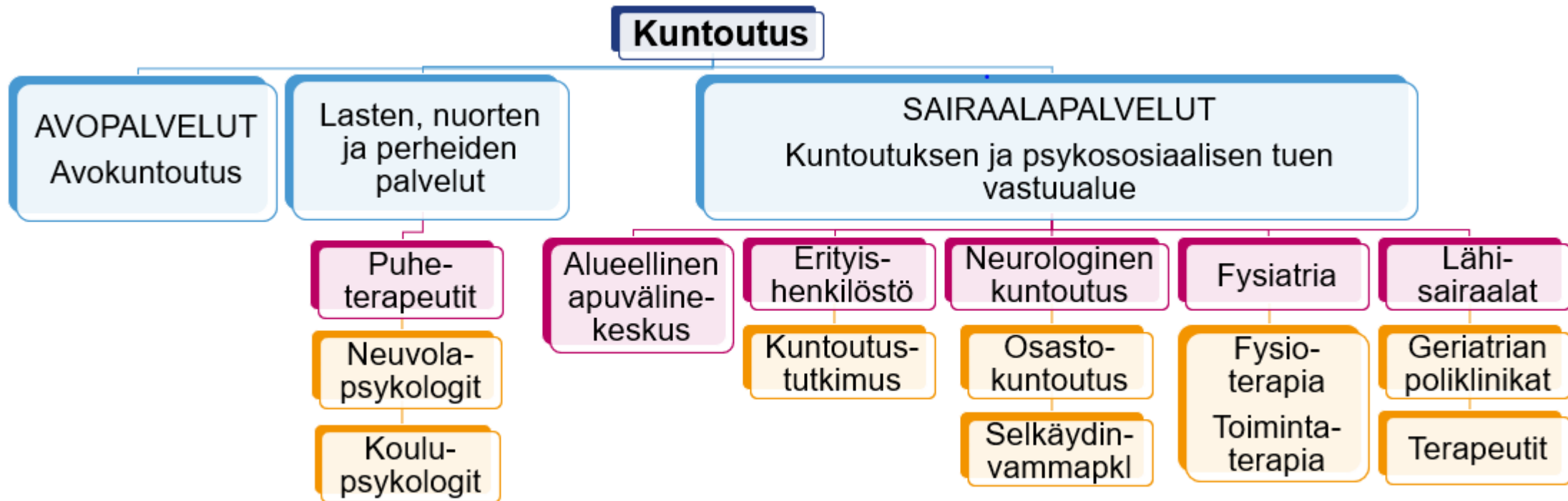
”Kuntoutus on lapsen, nuoren, työikäisen, ikäihmisen tai perheen tarpeista ja tavoitteista lähtevä, **suunnitelmallinen prosessi**, jossa kuntoutuja ylläpitää ja edistää toiminta- ja työkykyään ammattilaisten tuella.

Kuntoutukseen kuuluu kuntoutujan toimintaympäristöjen kehittäminen.

Kuntoutus tukee lapsen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista kehitystä, kuntoutujan ja hänen lähipiirinsä voimavaroja, itsenäistä elämää, työllistyvyyttä ja sosiaalista osallisuutta.

Kuntoutus on osa hyvinvointipalvelujärjestelmää ja edellyttää useiden toimijoiden **oikea-aikaisia ja saumattomia palveluja** ja etuuksia.”

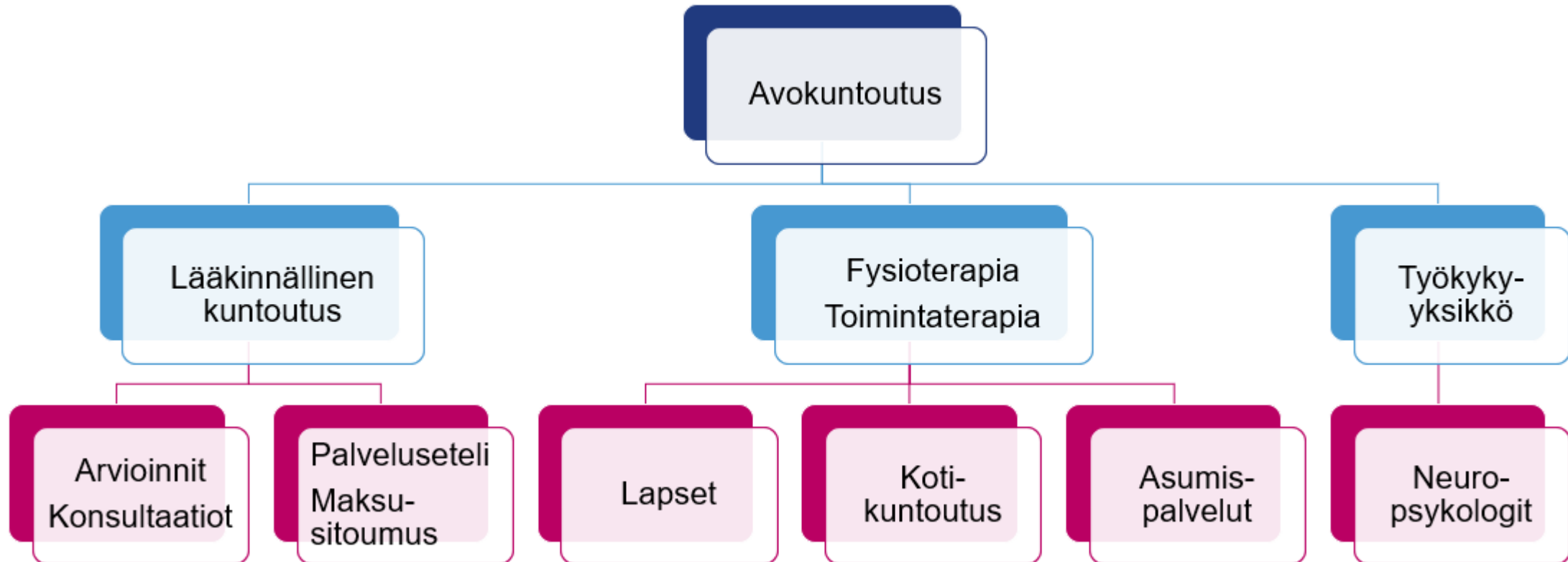
Kuntoutuksen järjestäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella

Kuntoutus Pirkanmaan hyvinvointialueella – hierarkkinen kuva tekstimuodossa

- Avopalvelut (avokuntoutus)
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
 - Puheterapeutit
 - Neuvolapsykologit
 - Koulupsykologit
- Sairaalapalvelut (Kuntoutuksen ja psykososiaalisen tuen vastuualue)
 - Alueellinen apuvälinekeskus
 - Erityishenkilöstö
 - Kuntoutustutkimus
 - Neurologinen kuntoutus
 - Osastokuntoutus
 - Selkädinvammapkl
 - Fysiatria
 - Fysioterapia
 - Toimintaterapia
 - Lähisairaalat
 - Geriatrian poliklinikat
 - Terapeutit

Avokuntoutuksen järjestäminen

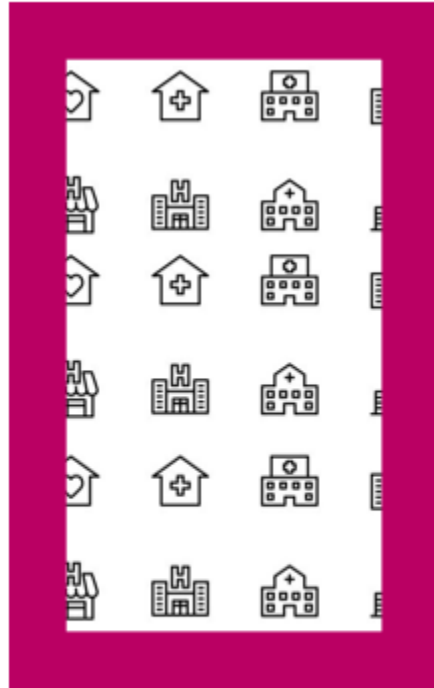

Avokuntoutuksen järjestäminen- hierarkkinen kuva tekstinä

Avokuntoutus

- Lääkinnällinen kuntoutus
 - Arvioinnit
 - Konsultaatiot
 - Palveluseteli
 - Maksusitoumus
- Fysioterapia
- Toimintaterapia
 - Lapset
 - Kotikuntoutus
 - Asumispalvelut
- Työkyky-yksikkö
 - Neuropsykologit

Hyvinvointialueen Avokuntoutus

Tuotetaan kuntoutusta, joka edistää tai ylläpitää toiminta- tai työkykyä ja tukee

- lapsen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista kehitystä
- kuntoutujan ja hänen lähipiirinsä voimavaroja, itsenäistä elämää, työllistyvyyttä ja sosiaalista osallisuutta

Pirkanmaan hyvinvointialueen Avokuntoutus koottiin yli 20 kunnan kuntoutusammattilaisista ja –budjeteista. Näillä tuotamme alueelle väestön toiminta- ja työkykyä tukevaa kuntoutusta.

Miten käytämme kuntoutuseurot?

- Kuntoutussuunnitelmat ja arviointi sekä seuranta omana toimintana
- Tuotetaanko kuntoutus omana toimintana vai ostetaanko?
- Puheterapian, toimintaterapian ja neuropsykologisen kuntoutuksen osaajien niukkuus sekä rekrytoinnin että ostopalvelun haasteena
- Henkilöstörakenteen ohjaamisessa valinta: peruskoulutetut terapeutit vai erityisosaajat?
- Panostammeko kalliisiin pitkiin koulutuksiin?
- Panostammeko lasten, aikuisten vai ikäihmisten kuntoutukseen –kroonisesta kivusta kärsiviin, neurologisiin vai fysiatriisiin?

Tuotetaan kuntoutusta,
joka tukee

- lapsen psyykkistä,
fyysistä ja sosiaalista
kehitystä
- kuntoutujan ja hänen
lähipiirinsä
voimavaroja,
itsenäistä elämää,
työllistyvyyttä ja
sosiaalista
osallisuutta

Mistä tiedämme, mitä tuotamme?

Seuranta ja mittarit

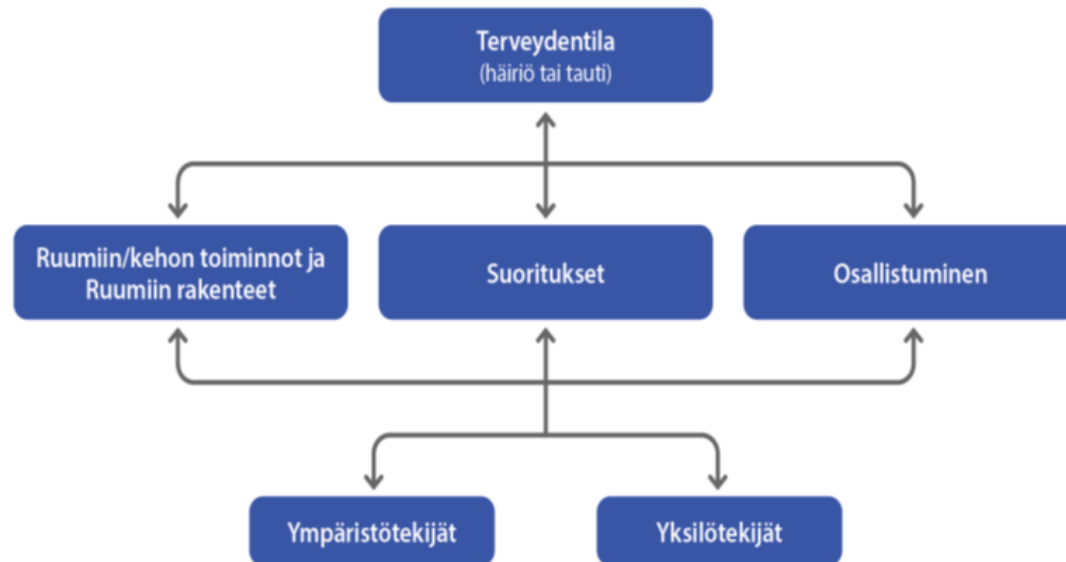
- Kuka?
- Miten?
- Milloin?

Miten tieto saadaan käyttöön?

Alueella

- 4 eri potilastietojärjestelmää
- Kirjavat toimintamallit ja
kirjaamiskäytännöt

Yksilön/ kuntoutujan kuntoutuksen ja kuntoutustarpeen perusta on toimintakyky.

Kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus (**ICF**) kuvaa, miten sairauden ja vamman vaikutukset näkyvät yksilön elämässä.

Onko kuntoutuksen/ kuntoutuspalvelujen kehittämisen ja johtamisen perustana väestön toimintakyky?

- Oletammeko, että alueen julkiset kuntoutuspalvelut ovat vastanneet toimintakykylähtöiseen tarpeeseen ja kohdistuvat siten oikein?
- Onko mahdollista, että yksittäiset kehittäjät/ toimijat/ oppilaitokset ovat ohjanneet kehitystä tai resurssien saatavuus ja rahoitus ovat ohjanneet kuntoutusta?

Toimintakykytieto ja -mittarit

Kuntoutustoiminnassa avo- ja sairaalapalveluissa on käytössä **lukuisia sairausryhmä- tai professiokohtaisia mittareita** Pirkanmaalla.

Sairaalapalveluissa

- 15D
- WHOQOLBref (Kuntoutustutkimus)

Avopalveluissa

- Promis-toimintakykymittaritutkimus (AITO-hanke/STM/THL)
- Työkykypalveluissa Työkykypistemäärä, Kykyviisari

Vain 15D ja Kykyviisari ovat digitaalisena ja raportit saatavissa.

Potilastietojärjestelmiin kirjattuna olevasta toimintakykytiedosta tai mittareista ei ole mahdollista saada koostettua tietoa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen kuntoutuksen kehittämisen tiekartta 2022-2025

- Koulutus- ja kehittämissuunnitelmat
- Kaikkien ikäryhmien huomioiminen
- Oman toiminnan ja monitoimijamallin kustannusvaikuttavuuden seuranta
- Tehtäväkuvien yhtenäistäminen alueella
- Tavoitteena tasalaatuiset, yhdenvertaiset ja saatavilla olevat kuntoutuspalvelut

**Tiedolla
johtaminen ja
tutkimuksen
edistäminen ovat
kärkiteemoja**

Kuntoutuksen johtaminen toimintakykytiedolla

Tietopohja

- Volyymi ja kohdentuminen
- VÄESTÖRYHMIEN TOIMINTAKYKY-TIETO
- generiset mittarit
- fyysinen, psyykinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky
- kerätään koko alueella sähköisesti
- samoilla mittareilla

Lapset

- Ikäryhmästä kuntoutuksessa / kuntoutuksen tarpeessa
- Varhaiskasvatuksen ja koulun resurssit tukeen

Työikäiset

- Työelämästatus: työttömät/ työterveys- huoltoon kuuluvat / työelämän ulkopuolella olevat

Ikäihmiset

- Kotona asuvat / palveluasumista ja laitoshoidon tarvitsevat
- Kotihoidon piirissä olevat
- Sairaala- hoitajaksot ja kotiutumis- vaiheen kuntoutusta tarvitsevat

Kuntoutuksen johtaminen toimintakykytiedolla -dia tekstinä

- Tietopohja
 - Volyymi ja kohdentuminen
 - Väestöryhmien toimintakykytieto
 - Geneeriset mittarit
 - Fyysinen, psyykkinen, kognitiivinen ja sosiaalinen toimintakyky
 - Kerätään koko alueella sähköisesti
 - Samoilla mittareilla
- Lapset
 - Ikäryhmässä kuntoutuksessa / kuntoutuksen tarpeessa
 - Varhaiskasvatuksen ja koulun resurssit tukeen
- Työikäiset
 - Työelämästatus: työttömät/työterveyshuoltoon kuuluvat/työelämän ulkopuolella olevat
- Ikäihmiset
 - Kotona asuvat / palveluasumista ja laitoshoidoa tarvitsevat
 - Kotihoidon piirissä olevat
 - Sairaalahoitajaksot ja kotiutumisvaiheen kuntoutusta tarvitsevat

Esimerkki: 15D-profiili elämänlaatumittari

- Osiot: liikuntakyky, näkö, kuulo, hengitys, nukkuminen, syöminen, puhuminen, eritystoiminta, tavanomaiset toiminnot, henkinen toiminta, vaivat ja oireet, masentuneisuus, ahdistuneisuus, energisyys, sukupuolielämä
- Laajasti toistetusti kerättynä antaa yleiskuvan palvelunkäyttäjien toimintakyvystä ja palvelutarpeesta, mutta ei sovellu kovin hyvin kuntoutuksen kehittämiseen

Kuntoutuksen sisällön kehittäminen toimintakykytiedolla

Tietopohja

- Terapioiden/kuntoutuksen vaikuttavuus
- Oma/hankittu
- KOHDENNETTU TOIMINTAKYKYTIETO:
- toistetut ammattilaisen ja asiakkaan arviot, mittarit ja mittaukset
- ICF-malli:
- Rakenteinen kirjaaminen
- Tietoallas, josta hyödynnettävä Tiedolla johtamisen -näkö

Lapset

- Ikäryhmälle soveltuvat mittarit

Työikäiset

- Sairauslomat, eläketapahtumat, työllistyminen
- Aikuisten mittaristot
- Itsenäinen asuminen
- Avun tarve
- Palvelutarve

Ikäihmiset

- Itsenäinen asuminen, avun tarve
- Palvelutarve/ muutokset
- Iäkkäille soveltuvat mittaristot

Kuntoutuksen sisällön kehittäminen toimintakykytiedolla -dia tekstinä

- Tietopohja
 - Terapioiden/ kuntoutuksen vaikuttavuus
 - Oma/hankittu
 - KOHDENNETTU TOIMINTA-KYKYTIETO:
 - toistetut ammattilaisen ja asiakkaan arviot, mittarit ja mittaukset
 - ICF-malli:
 - Rakenteinen kirjaaminen
 - Tietoallas, josta hyödynnettävä Tiedolla johtamisen -näkökulma
- Lapset
 - Ikäryhmälle soveltuvat mittarit
- Työikäiset
 - Sairaus-lomat, eläketapahtumat, työllistyminen
 - Aikuisten mittarit
 - Itsenäinen asuminen
 - Avun tarve
 - Palvelutarve
- Ikäihmiset
 - Itsenäinen asuminen, avun tarve
 - Palvelutarve/ muutokset
 - lääkille soveltuvat mittarit

Millaista tietoa tarvittaisiin toimintakyvystä ja kuntoutuksesta, jotta sitä voisi käyttää erityisesti kuntoutuksen/kuntoutuspalvelujen kehittämisen ja johtamisen tukena organisaatiossa/hyvinvointialueella?

- Tieto alueen väestön yleisestä toimintakyvystä ikäryhmittäin (**geneerinen mittari**)
- Tieto eri kuntoutusmuotojen vaikuttavuudesta eri ryhmillä/ toimintakykyprofiililla (**kohdennetut mittarit**)
- Oman toiminnan ja ostettujen terapioiden vaikutus osallistumiseen, palvelutarpeeseen ja elämänlaatuun eri ryhmillä/ toimintakykyprofiililla (**geneeriset ja kohdennetut mittarit**)

**Kuntoutuksen
vaikuttavuuden,
kohdentamisen ja
tutkimuksen
mahdollistavaa
toimintakykytietoa**

Kiitos!

Virpi Heikkinen
Avokuntoutuksen vastualuejohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue
virpi.heikkinen@pirha.fi

